

Equívocs de la senyalització viària

CARLES DOMINGO

L'ús de formes abreujades en els noms propis —un ús al qual ara hom té tanta tirada, i això ben sovint sense venir gaire a tomb— o també, en les denominacions compostes, la reducció a tan sols un curt esment gràfic dels elements considerats, amb raó o sense, accessoris, podem dir que ha arribat així mateix a la senyalització viària. En efecte, d'un temps ençà hi veiem manta vegada indicat solament amb la lletra inicial el determinatiu que porten molts dels noms de nuclis de població o d'indrets singulars a assenyalar. És a dir, en molts rètols de carretera s'abreuja fins a l'expressió mínima l'element del topònim que serveix per a distingir entre ells els llocs que es diuen en principi igual, per exemple, un Sant Martí, d'una contrada, d'un altre punt més o menys veí que també se'n diu Sant Martí Sarroca (Alt Penedès), posem per cas, de Sant Martí Sacalm (a Susqueda, la Selva) o encara, l'un i l'altre diferents de Sant Martí Sesgueioles (Anoia).

Així ens podem trobar amb noms parcialment homònims —de pobles, per exemple— perquè tenen inicialment el mateix apel·latiu, en els quals el determinatiu diferenciador, que porten potser de sempre, comença amb la mateixa lletra i en què, per tant, si la referència al determinatiu es limita a aquesta lletra inicial, la distinció s'esborra. ¿Santa Maria de Corcó (Osona) o Santa Maria de Cervelló (Baix Llobregat), o encara, Santa Maria de Colera (Alt Empordà), si tots tres són indicats igual, Santa Maria de C.?

Veiem així, per exemple, i com un cas que tothom pot comprovar, en la carretera C-17, assenyalaria una sortida devers un poble que anomena Caldes de M.; i si no ets de la comarca o bé una mica coneixedor de la geografia de la nostra pàtria, a dreta llei no pots saber a quin Caldes fa referència, si al vallesà de Montbui o al de Malavella de la Selva.

Val a dir que en l'àmbit local la gent sol abreujar aquestes denominacions compostes si s'esdevé que corresponen a indrets freqüentats del seu veïnatge, esmentant-ne escaridament tan sols un dels elements, en general el primer. A Sant Boi de Luçanès, per exemple, quan s'han de referir als poblets veïns de Sant Martí de Sobremunt o de Sant Agustí de Luçanès, els anomenen només pel primer nom, el del sant, Sant Martí o Sant Agustí.

Fins i tot ens podem trobar, en aquesta comunicació local, amb abreujaments per apòcope quan el topònim, malgrat sigui format per una sola paraula, aquesta es troba massa llarga. Si és així perquè la llargària excessiva no és de fet sinó resultat d'una aglutinació i sobretot quan en aquesta es destria bé el primer dels mots del conjunt (i encara més si no es tracta pas de cap mot obsolet, ans tot el contrari) és ben probable que hi hagi veïns que es refereixin a l'indret (de nom d'una llargada poc pràctica) sols en aquella primera part de la paraula. Així, per exemple, a Sant Feliu de Codines hem conegut persones que es referien al poble veí de Castellterçol anomenant-lo Castell, això és, sols amb la primera part, perfectament intel·ligible, del mot.

Creiem, però, que en la senyalització d'una via pública d'ús general cal referir-se a les poblacions que aquella va trobant, o que cal indicar perquè en surt o aviat en sortirà un vial que hi condueix, amb llur nom complet, que és de la forma amb què el públic normalment sol conèixer aquelles poblacions.

Ens hem entretingut a observar els noms de nuclis de població així abreujats (és a dir, amb el determinatiu del topònim esmentat amb la seva lletra inicial) en el recorregut de la carretera C-17 de Barcelona a Ripoll, i n'hem trobat catorze casos. Si s'escau, en la ressenya que ara en farem, retraurem els equívocs a què pot donar lloc aquest recurs a l'abreviació viària i, fins i tot, la incoherència que mostra en una ocasió, acarant cadascun amb els noms parcialment homònims que hem trobat en el *Nomenclàtor oficial de toponímia major de Catalunya*.

- *Mollet V.*, per Mollet del Vallès
- *Caldes de M.*, per Caldes de Montbui (ja ens hem referit a la possible confusió amb Caldes de Malavella)
- *St. Feliu C.*, per Sant Feliu de Codines
- *Parets V.*, per Parets del Vallès
- *Lliçà d'A.*, per Lliçà d'Amunt
- *Lliçà V.*, per Lliçà de Vall

Observem que la lletra *V* que fins ara s'havia referit a *Vallès*, ara ho fa a *Vall*. Més endavant veurem que ho fa també per *Voltregà*.

Altrament, la nomenclatura oficial es mostra incoherent en el nom escollit per a distingir els dos pobles anomenats *Lliçà*. Si a Lliçà d'Amunt s'ha preferit deixar clara la referència topogràfica *amunt*, per què en el poble homònim s'ha conservat l'ortografia tradicional que confon un determinatiu coherent *-d'Avall-* amb un *de Vall*, més aviat arbitrari?

- *L'Ametlla V.*, per l'Ametlla del Vallès
- *Sant Martí C.* significant Sant Martí de Centelles¹
- *Prats de L.*, per Prats de Lluçanès
- *Les Masies V.*, per les Masies de Voltregà²
- *St. Hipòlit V.*, per Sant Hipòlit de Voltregà
- *St. Quirze de B.*, per Sant Quirze de Besora
- *Sta. Cecília de V.*, per Santa Cecília de Voltregà
- *St. Boi de L.*, Per Sant Boi de Lluçanès (la inicial *L* escau també per Sant Boi de Llobregat)

Creiem que la mateixa recerca exercida en qualsevol altre recorregut per les nostres carreteres donaria resultats semblants.

Aclarim que aquesta pràctica no és exclusiva del nostre país. L'hem observada també, per exemple, a l'Estat francès. I no sols per a nuclis de població secundaris, així posem per cas *Saint-Vivien de B.* o *Saint-Cristoly-de-B.*, en què es fa estalvi el referent *Blaye* dels noms complets d'aquests pobles del País de Blaia, a la Gironda; hem vist fer esment de Bordeus a l'autopista amb la sigla *Bx* (del nom de la ciutat en francès *Bordeaux*). ♦

1. L'ahiotopònim *Sant Martí* és molt abundant al nostre país i, en general, arreu d'Europa. Amb el determinatiu començat amb *C* el *Nomenclàtor* n'esmenta cinc que són poble o una part d'algun poble. Són: Sant Martí de Campmajor (nucli del municipi de Sant Miquel de Campmajor, al Pla de l'Estany); Sant Martí de Canals (el nucli més important del municipi de la Conca de Dalt [o Pont de Claverol], al Pallars Jussà); Sant Martí de Cerdanya (caseria de Guils de Cerdanya i, de fet, actualment gairebé un barri de Puigcerdà), i finalment Sant Martí del Clot i Sant Martí de Capsec (poblets del municipi de la Vall de Bianya, a la Garrotxa).
2. Aquesta denominació municipal *Masies* abunda. El *Nomenclàtor* n'esmenta nou. Sol agrupar masos dispersos que han volgut diferenciar-se del centre de la població del qual semblen dependre. A la Plana de Vic n'hi ha dos; a més del de Voltregà, el conegut per les Masies de Roda.